

Od srpna r. 1742. ozývalo se v pražském okolí dunění jako temné hřímání bouře skoro den co den. Často i v noci. Bylo je slyšeti široko daleko, na míle cesty, tu silněji, tam temněji.

Hřímalo tak tenkrát v létě i pak na podzim a neustalo ani, když uhodily mrazy a napadalo sněhu. Dunění to rozléhalo se jednotlivě, ranami, nebo slévalo se v celou bouři hrozného hřmotu a bouchání dle toho, jak pálili u Prahy z děl.

Francouzové byli v královském městě od listopadu loňského roku, 1741., a od léta tohoto roku 1742. obléhalo je vojsko královny Marie Terezie, střílejíc do města nejvíce se Žižkova a nad lomy za Strahovskou branou. Přes sto děl chrlilo déšť kulí zvláště na hradby u Pohořelce a strahovského kláštera. Francouzové se však udatně bránili a odpovídali rovněž prudkou dělostřelbou.

Toto hřímání zaléhalo často až do samoty za Turskem přes dvě míle za Prahou stranou půlnoční. V té samotě přebýval hospodář Jan Severin, vdovec, jenž měl tři děti: dvanáctiletého Jana, desítiletého Václava a sedmiletou Lidku.

Ač stavení jejich stálo daleko za Prahou o samotě v pláni, svažující se na východ prudce k Vltavě, neušli přece hrůzám válečným, jež stíhaly všecko pražské

okolí. Vypravovaliť se Francouzové z Prahy od jara po celý rok často daleko do okolí, aby sehnali píci a zásoby potravin. Jedno takové oddělení francouzské dostalo se až do končin této samoty, navštívilo také ji a vzalo Severinovi krávu a všecken oves, co ho našli.

Po žních přitřhl na samotu nový houf vojenský; nebyli to však francouzští pěšáci, hladce oholení s copánky v třírohých kloboucích, v modrých kabátech a v gamaších, nýbrž osmahlí chlapíci černých knírů, blysknavých očí, v červených pláštích, se širokými pasy, za nimiž měli plno bambitek. To byli panduři z nepravidelného charvatského vojska královny Marie Terezie, a ti odehnali Severinovi bez milosrdenství druhou a již jedinou krávu a také jeho jediného koně.

A tak když nastal podzim, Severin byl bez krav, bez koně. V chlévě mu zůstala jediná koza, které mu panduři na jeho a dětí jeho úpěnlivou pťosbu nechali, na dvoře pak několik slepic a dvě husy. Ty před vojáky v čas uchránil a schoval; hlídal pak tu drůbež jako vzácný poklad.

Ta byla hospodářova; chlapci měli několik králíků, kteří snadno ušli Francouzům i pandurům, protože plaší ušáčkové zalezli do děr, jakmile zaslechli cizí hlasy a řinčení zbraně.

Na půdě na podlaze neměl Severin žádného obilí. Zbytek, který mu vojáci nechali, ukryl. O trochu řepy ve sklepě neměl strachu. O tu ani Francouzové

nestáli.*) Severin utrpěl velikou škodu, pozbyv veškerého dobytka a skoro všeho svého obilí. Měl nedostatek, žil nuzně se svou rodinou, ale přece se mu nedařilo tak krutě jako se měli ve vsích poblíže Prahy a v Praze samé.

Až do jeho samoty donesly se zprávy, jak je tam zle. Francouzové v Praze sice nedrancovali, aniž se chovali k obyvatelstvu ukrutně. Než byli velikou svízeli všemu městu, zvláště když musilo francouzskému veliteli odváděti měsíčně přes sto tisíc zlatých.

V Severinově samotě se také doslechli od lidí, kteří od Prahy utíkali, co tam je raněných a nemocných, že již nemají pro ně místa, že kolik kostelů je vystláno slamou, a na té že ranění vojáci leží bez valného ošetření, že umírají valem, každý den alespoň čtyřicet jich, padesát a někdy i více. Severin i sousedé ve vsi, do které měl přes půl hodiny cesty, žasli a žasli zase, když slyšeli, jaká je v Praze drahota, že je tam libra masa za 51 kr., za libru másla že se platí přes zlatý a vajíčko že je za 14 kr. I smluvil se Severin s několika sousedy, že půjdou do Prahy na trh. To bylo v létě.

Severin zabalil do řepových listů vodou skropených kus kozího másla a sehnal půl kopy vajec; také zabil jednu z obou hus a s touto malou zásobou vypravil se do Prahy. Vrátil se však záhy, bez vajec, bez másla, bez husy, ale také bez peněz. Přepadliť jej

*) Bramborů tenkrát u nás ještě nebylo.

a sousedy nedaleko před Prahou panduři a vzali jim všecko.

Zarmoucen přišel Severin na svou samotou. Když se na cestu vydával, těšil se, že si nějaký zlatý vydělá, že jej uloží, aby měl alespoň něco na kravičku nebo na obilí k setí. Bylo mu také tím krušněji, protože všecko to, co do Prahy na prodej nesl, utrhl sobě a dětem takřka od úst. Sami žili o suchém, černém chlebě, neuvařili si ani vajíčka, jen aby něco zahospodařil, a tu pak takový černý, divoký červenopláštník sebere mžiknutím vše —

Proto pak Severin na novou cestu do Prahy již nepomýšlel. Báł se, že by opět nepochodil. Ale když pak uhodily mrazy, počal se na cestu znova chystati. Zaslechl ve vsi a v sousedství, ve druhé samotě, která byla od jeho asi čtvrt hodiny cesty, jak drahoty v Praze strašlivě přibýlo, že tam už hlad mezi obyvatelstvem i ve vojsku. Všude povídali, jak v Praze zabíjejí koně, že už jich na tisíce porazili, že koňským masem se živí nejen chudý lid a obecní vojáci francouzští, ale také zámožní, důstojníci i sám nejvyšší maršál francouzský.

Severin trnul, když uslyšel, že tou dobou je v Praze libra hovězího masa za tři zlaté a libra másla za 2 zl., jiné věci jako drůbež a podobně že se platí ryzím zlatem, a že i za kočky a kocoury dávají tam velké peníze. Hned mu připadlo, že by mu jeho husu a slepice znamenitě zaplatili, ne stříbrem, ale pravými dukáty.

A již mu to nešlo z mysli. Nebyl lakomý, ale ve

stavení měl nouzi. Děti neměli pořádného obleku zimního a mrazy byly tou dobou kruté. Počítal, že bude čím dále tím hůř a že, až nastane jaro, nebude ve stavení ani zrna, a chlív že bude prázdný.

Často vycházel ven naslouchat. Za jasných dnův a někdy i v noci zachytil sluchem temné dunění a hřímání, jež s větrem se neslo od Prahy čistým, mrazivým vzduchem. Kol kolem ležel sníh. Vše v něm zapadlo, pláň i oupady, a přibývalo ho častými metelicemi. Ty měly Severinovi pomoci. Nadál se, že panduři a jiné hlídky za té sloty jistě tak neobcházejí a nečíhají jako dřív, a že by teď spíše se dostal do Prahy. Víc a více na to myslel, až jednoho dne na večer, když seděl s dětmi za stolem a jedl s nimi z hlíněné mísy dřevěnými lžicemi úkrop, jenž byl málo mastný, a v němž sousta černého chleba jen řídko plavala, pravil: „Děti, zítra půjdu do Prahy.“

Jak to řekl, děti se všechny lekly.

Vzpomělyť ihned, jak se otci dařilo na první výpravě do Prahy, s jakou se vrátil. A také slýchaly, jak vojáci tu a tam v okolí někoho zastřelili nebo pryč s sebou odvedli. Otec však je těšil, aby se nebály, že se teď snáze dostane do Prahy, že nebude sám, že s ním půjde soused z Dubiny, z druhé samoty. Také tím je konejšil, že dobře pořídí, a pak že budou mít opět krávu, pěknou kravičku, jako byla jejich „Srna“, kterou jim vojáci odvedli.

Děti se upokojily, a když otec ty menší vyzval, aby šly spat, pomodlily se a ulehly. Jan, nejstarší, vynesl

z kouta otcovy těžké boty, aby mu je na zítřek namazal mastným černidlem z loje a koptu. Lidka ležíc pod peřinou pozorovala, že otec rozžehl v lucerně světlo a že vyšel s ním ven. Začal ji zase strach napadat. Zavolala tiše Václava, ale ten jí neodpověděl. Usnul už a spal, jakoby mu makovic navařili. Když staršího jménem volala, odpověděl jí, aby jen zamhouřila oči, že táta je tu, že šel jen k huse.

Když pak za malou chvíli se ozval venku na síni husí křik, Lidka ho již neslyšela. Za to Jan dobře a věděl také, že jejich jediná husa křičela naposled.

II.

Ráno, za tmy ještě, vstal Severin a obleknuv se, šukal venku po síni, v chlévě, v komoře, až přišel do světnice s hrubým pytlem a nákladem do něho. Přinesl zabitou husu a dvě slepice.

Když se děti probudily, byl pytel už zavázán a na lavici stál košík plný sekajny, do které uložil Severin něco přes dvacet vajec, všecku zásobu, co jich bylo ve stavení. V kamnech už hořelo a v nístěji*) stál hrnek s polévkou.

Nežli se snídaně dovařila, Severin nařizoval nejstaršímu Janovi, co má dělati, oč se starati, napomínal ho, aby děti opatroval, aby si nehrály s ohněm. Vyvedl ho na síň, ukázal mu tam hranici naštípaného

*) Nístěj nebo prsk, pec, část kamen, kde se topí. Tenkrát nebylo ploten, a jídla se vařila v nístěji čili v peci nebo prsku.

dříví a hromadu roští na příkládání. To Jan uměl, a nejednou již sám zatápěl. Také mu ukázal, že dal kozu z chléva do komory. Komora byla prázdná, hned přes síň, a mráz jí tak nepochyboval jako chlív, jenž byl větší, a kdež koze samojediné bývalo zima. Také z opatrnosti jí Severin sem přivedl. Za společnice jí dal dvě slepice a kohouta, všecku drůbež, jež mu zůstala.

Když Jan mluvil, že by sem dal také králíky, poručil mu otec, aby toho teď nechal, aby tak učinil až později.

Po té mu ukázal hrnec zvařeného kozího mléka a několik placek z černé mouky. Nebylo jich mnoho. To měli na celý den. Dvě konve čerstvé vody stály na síni.

Když snídali, zabušil někdo na dveře. To soused z dubínské samoty přišel. Na síni oklepával boty plné sněhu a setřásl ho tam i s obleku. Ale přece mu ho ještě dost zůstalo na vysoké beranici, na krátkém kožíšku s vyšíváním květy a tulipány na zádech. Měl koženky a vysoké boty, na zádech nesl krosnu a v ruce držel sukovatou, těžkou hůl.

Byl také vdovec a měl chlapce a děvče, jež zanechal pod ochranou jejich babičky, své matky. Václav si ho prohlížel a myslil si, že soused mohl vzít s sebou své děti k nim, že by si mohly líp pohrát.

Po snídání přešel Severin ještě jednou všechno stavení, přehlédl všecko, zavřel dobře dveře u chléva, vedoucí ven před stavení. Druhými se vcházelo z chléva zrovna do síně. Zavřel také ve světnici

všechny okenice; jen jedno okno, jež hledělo k cestě před stavením, nechal volno, poručil však dětem, aby k němu nechodily, a kdyby někdo cizí přišel, aby mu neotvíraly. Dodal však hned na jejich upokoženou, že nikdo nepříjde, že kdo by v té slotě a v sněhu zabloudil sem na samotu.

Pak jim pohladil všem hlavu a dal jim s Pánem Bohem. Děti byly zaraženy; i Václav, jenž se nahlas hodně těšil, že mu otec přinese z Prahy betlem, umkl, a Lidka měla pláč na krajíčku. Otec je těšil, že přijde ještě dnes večer, a když by byly cesty tuze zlé, že ráno, ale to jistě.

Děti šly s ním až za síň, také Vořech, jejich pes kaštanové barvy. Jak otec v beranici, v tmavém plášti s širokým límcem, maje pytel na zádech a košík na ruce, dvéře otevřel, zafučel ostrý, studený vítr. Děti viděly, že přes noc zavál celý dvoreček až po práh. A sníh padal ještě. Ještě jednou na prahu napomenul Severin Jana, aby měl pozor, a děti, aby ho poslouchaly; pak vykročil se sousedem ven a zavřel domovní dvéře. Na síni se setmělo. Děti pospíchaly do světnice, zrovna k oknu, aby ještě otce uviděly. Venku byla metelice, až od ní zbělel všecken vzduch. V té vánici kráčel Severin se sousedem. Děti hleděly za nimi tak dlouho, až oba mužové jako dva šeré stíny zmizeli v bílé vějavce.

Pak odstoupily od okna. Byly teď úplně samy doma, samojediny, na celý den a snad i na celou noc a — zavřeny. Rodná chalupa jejich stala se jako jejich

vězením. Ale nesoužili se proto, poněvadž by za té nepohody sotva před práh vykročily, kdyby i byl otec doma zůstal. Ano Vašíček byl i první chvíle trochu rád, že jsou tak sami a jako páni ve stavení.

Ve světnici rozkládalo se šero; jediné okénko hrubě světla nepouštělo, a venku ho pod zataženým nebem mnoho nebylo. První, do čeho se Jeník dal, bylo, že schytl ve chlévě své králíky a že donesl je do komory ke koze. Vašíček s Lidkou mu pomáhali a pak zůstali chvíli v komoře a dívali se na kozu a králíky, jak se v koutku krčí, na slepice a kohouta, jenž jim zakokrhal. Po té zaběhli zase do světnice. Jeník přiložil do kamen, pak vzav kudlu, začal vyřezávati saňky. Zatím si vytáhl Vašíček pod postelí, nad níž na čtyřech sloupcích spočívala „nebesa“, stříška z prken vespod květy omalovaných, svůj prostý vozejček a jal se do něho zapřahovati Vořecha. Lidka sebrala u kamen kulaté polénko a balila je do šátku jako děťátko. Hraček neměli, ani knížek. Do školy z nich teď nikdo nechodil. Dříve Jan trochu nestejně, Václav nedlouho, jenom na jaře, Lidka ještě nezačala. Tenkrát chodil do školy, kdo chtěl a mohl. Severinovi měli do školy daleko, a otec jich potřeboval doma k různé, drobné práci.

Václav jezdil teď po světnici s Vořechem, až hrubá kolečka ze špalíčků seříznutá jen hrčela a vrzala. Pak toho nechal a postavil se k Janovi, jenž řezaje seděl u kamen. Lidka chovala polénko v šátku, dívala se na Jana a vyptávala se, je-li už táta daleko a bude-li už

brzo v Praze, a nezabloudí-li. Jeník ji těšil, že táta cestu zná dobře, že jistě dobře dojde. V tom však už musil okřiknout Václava, jenž chtěl s Vořechem ven před stavení.

„Dvěře jsou zamčeny,“ pravil Jan.

„Ale dvířka vzadu ne,“ odpovídal Václav.

„Věje tam, a víš, co táta řek'. A co, kdyby tam někdo byl, někdo cizí – slyšíš?“

Vítr venku prudce zahlomozil. Ale Vašíček, jenž dělal hrdinu, odbyl bratra:

„Já se nebojím,“ a šel rovnou ke dveřím.

„Zůstaneš!“ poroučel Jeník.

„A já se nebo –“

Vašíček nedořekl a polekaně uskočil. Ozvalať se venku silná rána.

III.

Všichni se zalekli i Jan, tak že se Vašíčkovu hrdinství ani nezasmál. Mlčeli a čekali, co bude. Než nic se již neozvalo, žádná rána; jen vítr venku hlomozil. Jan přiblížil se opatrně k oknu. Před stavením nebylo nic; jen od sněhu se bělalo, jak jej vítr v proudech rozháněl. Také na síni Jan nic neshledal; teprve když přistoupil k okénku, hledícímu za stavení, postřehl vedle zadních dvířek ohromnou hromadu sněhu, které tam ještě ráno nebylo. Domyslíl se, že ta spousta sjela se střechy, a odtud že byla ta dunivá rána. Upokojen vrátil se do světnice a teprve nyní zasmál se hrdinovi Vašíčkovi. Ale ten už ducha nabýval a za-

píral, že se lekl; tvrdil a jistil, že se nebál a nebojí. Ven však už nechtěl a také k oknu již nelezl. Za to pak neodolal jinému nepříteli: hladu. Že se mu chce jísti, pořád opakoval, a marně ho Jan nabádal, aby počkal, že není ještě poledne. Václav chtěl prozatím jen kousek svého dílu; ale když ten kousek placky zmizel, nepřemohl se a snědl všechno.

Jak se trochu nasytil, přešel ho smutek, a jak bratr se sestrou mluvili o tatínkovi, kde asi je, kdy se vrátí, ušel-li pandurům, začal Vašíček, co by on dělal, jak by se jim schoval, jak by jim naházel písku do očí a utekl.

„A kdyby sem na nás přišli?“ ptal se Jan naschvál.

„Tak bych je nepustil.“

„A kdyby sem vrazili?“

„Vylezl bych na půdu a házel bych na ně polena, a — —“

„Schoval se do slámy,“ škádlil ho Jan.

„To ne!“ durdil se malý hrdina.

„Tak bys utekl —“

„Třeba, ale do vsi a tam bych svolal lidi, a šli bychom na pandury, a —“

Umlkl a obrátil žádostivě oči na stůl, kam postavil Jan svůj a Lidčin oběd. Vypečené placky, hrnečky mléka, jež tak chutně vypadalo, ho uvábily tak, že zapomněl na vojnu s pandury. Přemáhal se však, aby se mu Jan nevysmál. Dělal, jako by o jídlo nestál, ale pak se postavil k Lidce a dokazoval, že ta její placka je větší nežli byla jeho. Také pak už drobečky

sbíral a vyblizoval mléko se stolu, jak je ukápli. Pak už loudil na Lidce, sliboval jí všelicos, jmenovitě, že zase zapřáhne Vořecha, že jí sveze panenku, a loudil, až vyloudil kousek placky a trochu mléka.

Dopoledne minulo dobře. Odpoledne dal Jan koze trochu slámy, drůbeži zadiny a přinesl králíky do světnice. Ušáckové, kteří zpočátku seděli skrčeni, jako k podlaze přilepení, ukrátili všem pak hodnou chvíli. Jan při tom pomalu přikládal. Byl mráz, a cítili jej již ve světnici. Aby se lépe zahřáli, vylezli si na pec. Vořecha vzali s sebou a také dva králíky. Jednoho měl na klíně Václav, druhého Lidka. Vořech si jim lehl u nohou. Na peci bylo příjemně. Jindy tam bývalo ještě příjemněji; to když na kamnech sušili hrušky. Teď místo nich ležela tu borová louč, jež voněla pryskyřicí. Ve světnici zavládlo ticho a šero, poněvadž okenice až na jednu byly zavřeny. Na peci, blízko tmavého, trámového stropu šero ještě více houstlo. Ale bylo tu tepleji a útulno. Děti se k sobě krčily, králíkům rděly se oči, Vořech podřimoval. Václav si hned vzpomněl na pohádku. Nejprve sám začal. Až se Lidka zasmála, když řekl, že bude králíkům povídat. A povídal:

„Tak byl jednou jeden myslivec,“ Vašíček myslil sebe, nebo to bylo jeho toužebným přáním, choditi s puškou po lese, „a ten myslivecký mládenec měl pušku a šel na zajíce. Zajíc se pásł na zelené louce.“

Pojednou zvolal malý vypravovatel na sestru: „Podívej se, jak králík poslouchá, vidíš?“

Než povídky nedopověděl. Jan mu náhle a prudce kynul, aby mlčel, a již vstal a lezl s peci. Lidka se lekla, Václav se zarazil, neboť oba zaslechli nějaký hlas. Někdo volal, křičel. Jan přilezl opatrně k oknu, aby se podíval. Za odpoledne, jak přibýlo mrazu, skoro zamrzlo. A tak jen neurčitě viděl dva muže stojící na cestě před stavením. Oba byli obráceni k jejich příbytku a ukazovali na něj. Vořech zatím seskočil s peci a jal se prudce štěkati. Jan ho zahnal a Václav ho musil držeti. Také Lidka se strachem sestoupila, aby byla blíž u Jana. Na peci zůstali jen králíci.

Jeden z těch mužů, jak Jan u okna ohlašoval, zamířil rovnou k nim, ke stavení. Jan se lekl, a to proto nejvíce, poněvadž ten neznámý v ohromné beranici měl červený plášť. Václav a Lidka přikrčili se, jak bratr poručil, do koutka. Oba volali na Jana s úzkostí, aby šel k nim, aby se mu něco nestalo. Jan však vytrval a tlumeným hlasem napomínal:

„Tiše! Tiše! Ať nás nezaslechne. A Vořecha držte, ať neštěká.“

Teskné ticho nastalo ve světnici. Pojednou sebou děti v koutku trhly. Někdo zabušil na dveře. A ticho zas. Pak opět bušení, až se dveře třásly.

„Otevřte!“ volal venku drsný hlas. A zase:

„Není nikdo doma?“

Po té se ozvaly kroky na záspi, a v tom se mihl v okénku stín. Jan už nestál u okna, nýbrž tiskl se vedle, ke stěně, aby ho nebylo viděti. Už měl sám

strach a nejvíc o to, aby se nedal Vořech do štěkání. Cizinec zabušil na okno, a to tak prudce, div že se nevysypalo. Pak bylo slyšeti, jak neznámý obrátiv se, zvolal:

„Je prázdkno. Nikoho tu není.“

Na to druhý hlas něco zavolal. Cizinec v beranici, v rudém plášti se ještě jednou nahnul do okna, pak zmizel. Když Jan po chvílce zas opatrně přistoupil k oknu, viděl, že oba mužové odcházejí dál zachumelenou cestou. Severinovy děti si vydechly. Cizí, neznámý muž je hrubě polekal. Co chtěl? Nocleh? Jíst? Nebo se chtěl optati na cestu? A kdo byl? O tom rozmlouvali, rozumovali. Jan mohl jen to povědět, že to asi voják nebyl, třeba že měl červený plášť, jak se mu zdálo, protože ta velká chlupatá čepice nebyla vojenská.

Nenadálá tato návštěva znepokojila velmi Lidku a také hrdinu Václava. Což kdyby se ti mužští vrátili a chtěli k nim na noc? Jan Lidku konejšil a těšil. Utichla sic, ale obavy její vzrůstaly, jak přibývalo soumraku. Krátký, zimní den pohasl, v jizbě okenicemi zabeďněné nastalo husté šero. A již se tmělo. Lidka chtěla, aby Jan rozsvítil. I zadělal okno okenicí a rozžehl louč, kterou strčil do černého, dřevěného svícnu, stojícího na hliněné podlaze u kamen. Lidka sedla na postel, Václav krčil se na lavici. Nemluvil už, co by dělal, kdyby přišli panduři. Myslíl na otce. Lidka se Jana přes tu chvíli ptala, přijde-li už. Nemohla se ho dočkati, měla o něj strach. Zdálo se jí,

že již je tuze pozdě, ač teprve nastal večer. A zimní ten večer byl bez konce. Jan začal vypravovati povídku, záhy však přestal. Nešlo mu to nějak, a také Lidka nechtěla, jak začal o čarodějnici se zelenýma, svítivýma očima.

Připozdilo se. Děti očekávaly otce, napjatě naslouchaly, neozvou-li se jeho kroky, nezavolá-li u dveří, aby otevřely.

Ale nedoslechly se těch hlasů. Povečeřely, zašly i do komory dát koze, králíky nechal Jan ve světnici, a zase seděly u kamen jako kuřata. Vašíček mlčel, Lidka se dala do pláče. Bylo jí smutno, a také úzko o tátu. I Jan už jich tak netěšil, i jeho začala tížiti starost. Což kdyby panduři nebo jiní vojáci otce napadli. Nahlas však nepověděl, co si myslel. Konečně přiměl Václava i Lidku, aby si šli lehnout. Sám, polo-odstrojen, také se natáhl vedle mladšího bratra. Ten ze všech těch strachův a v dychtivém očekávání brzo usnul.

Ve světnici bylo ticho, ale venku vítr vál a hučel, až se okenice třásly, a zardělý plamen borové louče v černém svícnu se jen kmítal. Lidka ležela tiše, ale nespala. Lekala se, že otec zabloudí, a jak mu bude v těch závějích, někde v lese, co bude jísti, kde se ohřeje. A vrátí-li se jen. Zaplakala zas a v tom pláči usnula.

Posléze i Jana přemohl spánek. V noci se však několikrát z něho vytrhl. Zdáloť se mu, že někdo tluče na dvéře, na okno. Ale nikdo nebušil, leda vítr,

jenž lomcoval kolem zasněženého stavení. Když minula noc, dětem Severinovým se uvolnilo. Také se těšily, že když se otec večer nevrátil, že přijde teď ráno, jak jim na jisto slíbil. Jitro však přešlo, dopoledne zvolna a trdně ubíhalo, již nastalo poledne, a otce nikde.

IV.

Když Severin se svým sousedem se z domova vypravovali, nadáli se zlé cesty. Ale byla ještě horší, než mysli. Metelice zavála vše, a sousedé zapadali přes tu chvíli do závějí, poněvadž pro větší jistotu brali se odlehlými stezkami a polem. Než nic nedbali sněhu, do něhož se bořili, a jež jim ostrý vítr hnal do tváří; více se starali, jak bude s vojáky. Nejvíce se lekali pandurův a jízdních serežanů. Pátravě hleděli ustavičně před se i kolem, nemihnou-li se proti nim někde červené pláště

Než zasněženým krajem bylo pusto a mrtvo. Ale stopy toho, že tu vojáci byli a jak tu hospodařili, shledávali všude, jak šli, jak se místy sněhem brodili k Ouněticům a k Sukdolu. Nejedno spáleniště shlédli, a stavení, jež ostala, byla jako vymřelá.

Sem tam z nich lidé vybíhali, hubení, přepadlí a prosili o kus chleba, že mají hlad, že nemají co jísti, poněvadž jim vojáci všecko pobrali, dobytek i obilí. Sousedé byli by rádi pomohli, sami však neměli. Severin se rozdělil o placky, jež si byl vzal na

cestu, s ubohou vdovou, která pro Bůh prosila o kousek chleba pro své hladové dvě děti.

Cestou také zaslechli, jaké je v Praze boží dopuštění, že tam mají nedostatek paliva, že již Francouzi vykáceli na Malých Benátkách*) všecky stromy, jako již před tím na podzim všecky duby v královské oboře u Hvězdy, že lidé již trhají deštění ze stěn i nábytek že štípou, aby si mohli zatopit. A co hladu všude! A jak draho!

Chalupník jakýsi také varoval Severina a jeho druha, aby do Prahy nechodili, že se tam snad dostanou, ale tam že jim všechno poberou. Sousedé šli sice dál, ale již se počali ve svém úmyslu viklati. Nežli aby všecko dali zadarmo Francouzům, to raději se chtěli vrátiti. Jak se tak ubírali uvažující, sněh zatím ustal padati, potkali známého z Únětic, jenž se z Prahy vracel, a ten jim dodal myslí: jen aby šli, že jim nikdo nic nevezme, že je Francouzové rádi uvidí, on že také dobře pochodil.

I zbystřili chutě krok. Cesta, okolí, čím blíže ku Praze, byly tím smutnější. Všude samá zkáza: rozbořené letohrádky, zpustošená stavení, pokácené sady. Nejvíce žasli a trnuli, když šli královskou oborou,**) kterou se dali pro větší bezpečnost. Brány byly vybity, zeď místy pobořena, a vnitř jaká spousta!

Severin tu nejednou byl, viděl tu a pamatoval staré, krásné stromy, duby, lípy, javory a jiné, i sady ovoc-

*) Střelecký ostrov.

***) Stromovkou.

ného stromoví. A teď neviděl nic. Všude jasno, prázdno; jen sem tam nějaký pařez, nějaké holé křovisko čouhalo ze sněhu. Staré i mladé kmeny pokáceny, rozštípany, odvečeny a do města odvezeny.

Mrtvé ticho vládlo zkaženou oborou. Ani vrabec se neozval, jenom hejno vran sneslo se opodál. Sousedé odtud pospíchali. Severin znal dobře cestu, ale nyní se nemohl poznati v té spoustě. Pořád vyhlížel košatou aleji vedoucí ku bráně. Ale rozložené lípy starého stromořadí zašly rovněž tak jako družky jejich v oboře.

Pustou nyní cestou brali se oba venkované ku bráně. Na zasněžených hradbách viděli francouzské hlídky v pláštích s vyhrnutými límci, s puškou na rameni. Bodáky se na slunci leskly a míhaly, jak vojáci do pláští schouleni sem tam přecházeli. Byl krutý mráz a vítr jen fičel.

Severinovi a jeho druhu bylo za té nepohody zle, ale přece si řekli, jim že jest líp, nežli těm tam na hradbách, a vzpomněli si, co před tím slyšeli, že mnoho francouzských vojáků již na strážích pomrzlo. Dlouho však neuvažovali. Vraziliť na francouzskou hlídku. Vojáci v pláštích, se zbraní v ruce, od mrazů rudí, s kníry plnými jinovatky, obořili se na venkované. Ti jim nerozuměli a odpovídali po česku. Vyhublí Francouzové také nerozuměli; pochopili však hned, když se podívaly do sousedovy krosny. Oči se jim zajiskřily; oživli, souseda obstoupili, ke krosně se tlačili a Severinovi košík otvírali. Důstojník však

na ně vzkřikl a museli nechat všeho. Ustoupili, ale neradi, neochotně. Oba sousedé, kteří se již lekali a se svým nákladem se v duchu již v úzkosti loučili, oddechli si z hluboka a s větší odvahou dali se s vojáky ku bráně. Tam je znovu zastavili, vyslýchali, pytel, koš i krosnu prohlédli. Na rozkaz nějakého důstojníka vybrali Severinovi z koše dobrou polovici vajec a z pytle slepici. Také ze sousedovy zásoby ubylo mnoho, a vše odnášeli dva vojáci na rozkaz toho důstojníka dále do města.

Severin i soused se domlouvali, začali na dlaň ukazovati, že chtějí peníze. Činili to se strachem, nebo se báli, že ještě jinak zle pochodí. Také se tak podobalo. Důstojník něco jim zkrátka odpověděl, pak poručil vojákově, a ten, maje bodák na pušku naražený, kynul oběma sousedům, aby šli s ním. Nebylo obrany, nebylo pomoci. Musili.

„Ještě nás o to ostatní oberou a zavrou!“ zastýskal cestou soused z dubinské samoty.

A také obrali, ale nezavřeli. Zavedli je na královský hrad, do nějaké síně, kdež svůj náklad musili na stůl vyložiti, a kdež bylo několik francouzských důstojníků. To bylo křiku, divení, když venkované dávali na stůl husy, vejce, kus másla a dvě slepice. Div že se Francouzové nestrkali, jak se ke stolu tlačili. V tom však na ráz odstoupili a zpříma se postavili, jak vešel nějaký vysoký důstojník, v kabátci plném zlata.

Sousedé, oba již sklíčením nad tou velikou škodou svou, se lekli. „Tenhle nás dá jistě zavřítí,“ pomyslili

oba. Nedal, pustil je a ještě jim dal něco na cestu. Toho se nenadáli. Byli jako u vidění. Cítili ve dlani kov; zlato se jim tam zablesklo. Teprve když byli na nádvoří, uviděli, kolik. Každý měl v hrsti čtyři dukáty. Svítily se na zimním slunci, blyštěly, měli je opravdu. Tolik peněz, takovou pomoc! V návalu radosti hned na domov vzpomněli. Chtěli se hned otočiti a domů. Raději aby již měli Prahu za zády, aby jim snad někdo těch peněz zase nevzal.

Ale tu jim selhalo. Ani ku bráně zpět se nedostali, neřku-li branou ven. Hnali je zpátky, a nezbylo jim, nežli sejít dolů s Hradčan na Malou Stranu. Doufali, že tudy některou jinou branou se dostanou z města. Nedostali se nikudy a uslyšeli, že Francouzové dnes vpustili do města všechny venkovany, ale z města že nepustí žádného. „A děti doma!“ bylo první pomýšlení Severinovo i jeho souseda. „Co bude? Proč to Francouzové dělají? Kdy je pustí?“ Tak sousedé uvažovali. Ale již musili z ulice někam do domu. Bylo jim zima, a také pořád přecházelo francouzské vojsko, většinou pěší; také dělostřelectvo jelo ulicemi směrem ke Kamennému mostu a k Hradčanům. Severin i soused snědli někde v zákoutí zbytek placek a také dobře ukryli zlaťáky. Z těch měli radost. Ale spon nešli nadarmo. Počítali, jak si těmi penězi pomohou, jaké obilí si koupí k setí, co všecko si pořídí. Při tom se těšili, že snad odpoledne, k večeru, až to stěhování vojska přestane, je pustí z Prahy. Chtěli jíti třeba celou noc, jen aby byli ráno doma. Běželo jim o děti.

U dobrých lidí se trochu ohřáli, poseděli v jizbě, vypověděli, co se venku dalo, vyslehlí, co tady. Při tom pořád ven hleděli, naslouchali. Ale hřmot zbraní se pořád ozýval. Vozy a děla venku hlomozily, až se okna třásla, bubny rachotily přes tu chvíli, vojáci na koních, pěší míhali se kolem oken ulicí skoro bez přestání.

Začal opět padati sníh. Oba sousedé byli jako na trní. Pozdě odpoledne vyšli zase ven; chtěli ku bráně. Ale ani se tam nedostali pro vojsko. U bran se ho shluklo nejvíce. Bubny tam rachotily, píšťaly vojenských píšťců pronikavě pískaly, důstojníci pojížděli kolem svých oddělení, křičeli, rozkazovali vojákům, jejichž čáky, třírohé klobouky i pláště byly plny sněhu.

Za soumraku se vraceli sousedé od brány. Chtěli do toho domu, kde se prve ohřívají.

Bylo jim smutno, a smutek tísnil všecko kolem. Ulice skoro pusté, tměly se víc a více. Jen tu a tam se ukázal nějaký Pražan v plášti nebo kožichu, nebo nějaká služka. Každý pospíchal a ještě přidal do kroku, jak se pojednou ozvalo známé znamení na buben. Severin shlédl dva francouzské bubeníky, kteří šli sami, bez vojáků, ulicí a ustavičně bubnovali. Kde kdo na ulici byl, každý utíkal do stavení. I oba sousedé si pospíšili. Skoro klusem chvátali do toho svého domu. Zvěděliť tam prve, že Francouzové nařídili Pražanům, aby každý, jak se dá znamení na buben, byl doma, aby žádný již na ulici nevycházel, ani z okna

nebo vikýřem na ulici nevyhlížel, a bude-li večer zabubnováno, aby každý dal rozžaté světlo do okna.

A skutečně! Nežli Severin se sousedem doběhl svého útulku, vyjasňovalo se v oknech v celé ulici, kterou chvátali. Všude hořely lampy nebo svíce, a od jejich záře projasňovalo se v ulici beztoho chatrně osvětlené jen nárožními olejovými svítilnami. Rudé pruhy světla padaly na sněh padající i po ulicích ležící. Jako po peřinách běželi sousedé. Kolem už bylo placho, pusto; bubeníci zacházeli ulicí, odkudž se temně a smutně ozýval rachot jejich bubnův.

„To se Francouzové chystají, chtějí vypadnouti z města, uhoditi na naše,“ slyšeli sousedé, když opět seděli v jizbě u dobrých těch měšťanských lidí, kteří je prvé přijali. „Proto ten hluk u bran. Proto se tam shromažďovali.“

Nastala noc.

Severin nemohl spáti. Před půlnocí zaslechl zase z ulice ztlumený ohlas nesčetných krokův. Úkradkem se připlížil a povyhlédl. Tmou míhaly se nesčetné stíny postav, táhnoucích řadou jako nekonečnou. Vojáci táhli ulicí, tiše, skoro bez hluku. Buben se neozval, zbraň nezařinčela.

Kam táhnou? Už z výpadu? Ale nebylo slyšeti střelby kromě několika dělových ran z večera. Kdy bude volno? Do rána snad přejdou, a pak —

Tak se těšil Severin a v tom usnul. Svítalo, když ho soused probudil. Rychle se vypravili ku bráně. Šli s dobrou nadějí, neboť po ulicích bylo ticho, vojska

nikde, i u bran volno; jen stráže tam stály. Ale ty jich nepustily. Severin i soused prosili, sepjatýma rukama prosili, že mají děti doma. Než Francouzové jakoby neslyšeli, neviděli, a posléze je od brány odehnali.

Zašli zase na Hradčany, ale také tam je odehnali. Bylo jim zima, měli hlad. Toho však nedbali. Jen na děti mysli. Co doma, co děti!

V.

Na Severinově samotě bylo smutno. Už i Jan tam myslí pozbýval. Už i jej počalo děsiti pomyšlení, že otce stihlo nějaké neštěstí. Lidka úzkostí plakala a s ní začal také Václav, jenž se dříve tak hrdinsky stavěl. Jan se o tom zmínil, že by doběhl na sousedskou samotu přeptat se, vrátil-li se kmotr, nebo vědí-li snad, co se děje nebo stalo. Jen to řekl, již Lidka a Václav, oba jedním hlasem hned vykřikli, to že tu sami nezůstanou, že půjdou s Janem. Ale na to si Jan přece netroufal. Věděl, jaká je necesta, jak je všecko zaváto. A pak — otec přísně nařídil, aby z domu ani na krok nevycházel.

Tak zůstali a — čekali. Čekali tiše, smutně. Lidka si nevšimla děťátka v hadříku, Václav Voříška, jenž se k němu nadarmo lísal. Nikdo si ho nevšiml, nikdo se s ním nepohrál ani s králíky. Děti seděly tiše, nebo oknem vyhlížely, upřeně, dychtivě. Stály tam dlouhé chvíle, ale vždy se smutně vracely na lavici ke kamnům. Každé zašelestění je plašilo, každému hlasu na-

slouchaly, není-li to ohlas kroků, otcových krokův. Ale nic — ticho, smutné, pusté ticho trudného, zimního dne v zasněžené samotě.

Bylo již pozdě odpoledne, když se Jan konečně ven odvážil. Předních dveří však neotevřel. Zadem vyšel a s ním Václav, Liduška i věrný Vořech. Chtěl se rozhlédnout krajinou, jak je, nezahlédnou-li otce. Také si myslil, kdyby jen trochu bylo možno, že by se přece pustili do sousedství. Lidka o to plačky žádala, že tu na noc nebude, že u sousědky by se tak nebály.

Sněhu bylo hrubě vysoko. Hned za dveřmi ho celá, velká hromada, ta, která hrdinu Vašíčka tak polekala. Kolem té kupy brodili se dál. Voříška to patrně těšilo. Frkal, supal, začal sem tam jako divý pobíhati. I do sněhu si skočil a v něm se válel, až byl všecek bílý. Václav a Lidka se na něj dívali a bezděky musili se mu zasmáti, jak kňučel a štěkal.

Pojednou však zvolal Jan, aby se podívali. A ukazoval na zasněženou silnici, na kterou, jak roh stavení obešli, bylo dobře viděti. V mrazivém, jasném vzduchu rýsoval se tam u silnice osamělý strom: stará lípa, rozložitá koruna, nyní holé. U té lípy, ze které se právě několik vran vzneslo do výše, mihla se mužská postava. Lidka i Václav tak jako Jan viděli, že se na ní červená dlouhý plášť, a že má velkou beranici.

„To je ten —“ řekl Jan a nevěda tlumil hlas — „ten, víš, Václave, co včera na nás tloukl —“

Václav přisvědčoval, ale ani nedutl. Napadal ho

strach; a Lidka bratry úzkostně vybízela, aby šli domů a tu nestáli, aby šli rychle domů. Bratří byli by jistě poslechli, nebo jim oběma nebylo volno, a oba se báli, že je ten mužský v červeném plášti shlédne. Ale v tom spatřili – dále však za lipou – někoho na koni. Jel hodně rychle směrem k osamělé lípě. Toho červenopláštěníka v ten okamžik nebylo viděti. Jakoby dosněhu zapadl, nebo se za mocné tělo staré lípy přitiskl.

Jezdec klusal blíž a blíž, už byl u lípy. V tom Lidka vykřikla, oba bratří pak sebou škubli. Blýsklo se tam, červeně blýsklo, bílý dým se vyvalil, střelná rána zahřměla, za ní druhá. Co se dále dělo, Lidka neviděla. Dalať se na útěk, a Václav za ní. Jen Jan zůstal, ale ne na dlouho. Zahledl, jak se kůň jezdcův vzepjal, jak od lípy vyskočili dva mužští, a zrovna na jezdce. – Déle ani Jan venku nevytrval. Zardělý od mrazu na rukou i v obličeji, udýchán, vrazil do síně. U dveří čekali na něj Václav s Lidkou a volali už, křičeli na něj. Báli se o něj. Vrazil s nimi do síně a tolik se pamatoval, že dvěře zavřel. Pak vběhli do světnice. A Jan hned k oknu.

Viděl na silnici. Byla pusta a prázdná; ale v tom se tam mihl onen jezdec, jenž Janovi s očí už nezmižel. Neujel, nemohl. Kůň rázem padl do sněhu, Jan sebou bezděky trhl a volal Václava, aby se šel podívat. Nežli však bratr přistoupil, viděl Jan, že jezdec vyskočil se země, že se ohlédl do zadu, a pojednou že nechav koně, dal se do běhu; ne dále silnicí, nýbrž k nim, rovnou k nim ke stavení.

Děti byly jako u vidění. Viděly muže bez klobouku, bez čepice v bílých, pudrovaných vlasech s copánkem, v plášti, s kordem v ruce. V tom na silnici zjevily se postavy dvou mužů. Jeden byl v červeném plášti a ve vysoké beranici. Zase ti! — — Hnali se silnicí dolů za jezdcem. Jan je dobře viděl. A zas už na pronásledovaného hleděl; ten dobíhal k jejich stavení. Už bušil na dvéře, volal, aby otevřeli.

Děti strachem se ani nehnuly. Třásly se, nemohly ani promluvit. A venku se ozýval hlas, prosebný hlas: „Pro Bůh, otevřte! Otevřte!“ A zase bušení, rychlé, jako divé bušení. Jen doznělo, už se mihla u okna bledá tvář, a zase volal ten úzkostný hlas:

„Rychle, rychle, otevřte! Pomozte mně, zachraňte!“

Lidka se dala do nářku a křičela na Jana, když vyběhl ven. Ale Jan dojat jsa hlasem, neštěstím pronásledovaného, nedbal sestřina volání a nevzpomněl také té chvíle na otcův rozkaz, aby nikomu neotvíral. Otevřel. Cizinec vrazil do síně a hned také zavřel. Spustil závoru, zarazil příčné břevno, pak vešel do světnice, kde klesl na lavici u okna. Byl patrně velice unaven. Bled, udýchán, vyjeveným zrakem hleděl nachýlen ven okénkem. Pozoroval své pronásledovatele.

Děti jich teď neviděly, ale uslyšely je. Venku se ozval pustý křik, pak rány na dvéře, pak zařinčelo okno, od něhož pronásledovaný uskočil. Děti utekly do kouta u postele a krčily se tu ve straších jako myšky. Viděly, že jejich host vytáhl bambitku, že jí

míří do okna, v levé že drží kord. A venku hřmot, bouchání, řápání do dveří, jež chtěli vypáčiti. Hrubý, pustý křik venku neustával. Rázem však utichl. Před dveřmi ani hlasu, na záspi nikoho. Cizinec však stál posud u okna, jímž se valila bílá pára do světnice. Pak pojednou vyšel ven.

Severinovy děti se však ani nehnuly. Pořád se ještě krčily v koutku a neodvážily se ven ani pak, když zaslechly známé hlasy. Zdálo se jim, že venku panímáma z dubinské samoty volala. Ale pak vyskočily a vyrazily jako kuřátka ke kvočně, když ji zahledly na prahu, když slyšely, že je volá jménem, když za ní spatřily její vnoučata, patnáctiletého Frantíka a třináctiletou Annu. Přiskočily k ní plny radosti. Vytrhlaf je z té úzkosti, a také hned Lidka pomyslila, že nese nějakou novinu. Ale nenesla. Sama se ptala, je-li Severin doma. Zarazila se, když slyšela, že není, a pověděla, že když její syn tak dlouho nešel, že měla starost a že také vzpomínala na ně, Severinovy, že tu jsou tak samy. Šla k nim, potěšit jich, podívat se, co dělají, zeptat se, nevědí-li snad něco; cestou že potkala dva sousedy. Jak s nimi šla sem k samotě, že zahledli ty dva chlapy sem se dobývající.

I křičeli na ně, a sousedé se hned na ně rozběhli, když jim pověděla, že jsou jen děti doma. Ti chlapi že se patrně lekli tolika osob se blížících a že se dali na útěk. Sotva to panímáma z dubinské samoty Janovy chvatně pověděla, již vcházeli ti dva sousedé a nesli toho neznámého stíhaného a kladli jej na postel.

Tu se teprve Severinovy děti dověděly, že ten cizinec je raněn, že venku, jak dvéře otevřel, sklesl slabostí. Dubinská hned ho ošetřovala. Vymyla mu ránu, obvázála ji; zatím oba sousedé došli k padlému koni. Těžko raněn ještě od lípy kus běžel; té chvíle, když sedláci k němu přistoupili, dodělával. Sňali mu řemení i sedlo a zanesli vše do světnice. Jeden z nich zůstal na samotě, kdež pomáhal panímámě. Druhý vyšel do vsi sehnat lidi, aby stíhali ty dva zákeřníky. Na samotu se vrátil až samou noc s novinou, že loupežníci, patrně vojenští zběhové nebo záškodníci, jakých se toho času mnoho všude potloukalo, zmizeli na dobro, že prchli. Lidka se však té noviny lekla. Napadlo jí, kdyby tak otec potkal ty zlé lidi! Také to řekla Janovi, ten sousedce, jež děti těšila, jak mohla.

Té noci nebyly Severinovy děti tak samy jako včera. S Lidkou na postel ulehla Anna z dubinské samoty. Hoši všichni ustlali si na peci. Sousedé, kteří tu pro jistotu zůstali, natáhli se na lavici u zdi, panímáma Dubinská pak nešla spat. Hlídala a ošetřovala raněného, jenž ležel na druhé posteli pod nebesy. Dětem bylo veseleji nežli včera, ale přece ne veselo. Vzpomínali na otce.

Noc minula klidně. Ani hlásku se venku neozvalo, ani kroku. A to byla chyba. Nadáliť se, že otcové přijdou v noci. Nepřišli. Ráno se již na samotě umlouvali, že půjde jim soused s Frantíkem naproti, že se budou cestou po nich přeptávat. Už se na to chystali a nic se nebáli vyjít do té chumelenice. Padalť od

rána hustě sněh. Ale když dopíjeli kozí mléko, které jim panímáma zvařila, zjevily se v bílém víření sněhových chumáčků dva stíny; jeden v plášti a v beranici, druhý v kožíšku.

Jan je první shlédl a vykřikl radostí, až se všichni lekli. A letěl ven. Za ním Václav, Lidka, pak Dubinské děti. Nežli se panímáma z toho překvapení vzpamatovala, vcházeli do světnice její syn se sousedem Severinem. Oba zdraví a – veselí. Severin se zarazil, když shlédl cizího muže, sedícího na posteli.

Bylo tu divení, otázek, vysvětlování! Jak raněný uslyšel, že muži přicházejí z Prahy, dychtivě se ptal, jak tam je, co Francouzi –

„Dobře!“ oznamoval Severin. „Jsou pryč, odtáhli z Prahy. Za to jsme zkusili.“ A pověděl, jak se dostal do Prahy, jak tam bylo, jak je Francouzové z města nepustili.

„To se chystali na odchod. Tu noc, jak jsme byli v Praze, vytáhli tajně a tiše, aby vojsko naší královny nezvědělo, Říšskou*) branou. Proto toho dne a v noci pak i druhého dne nikoho z města nepustili, aby nikdo nic nevynešl a neprozradil. Hlavní vojsko je pryč. V Praze zůstalo jen menší oddělení, a s ním teď generál Lobkovic vyjednává. Tak jsem slyšel. Vojsko naší královny vtrhne co nevidět do Prahy. Všechno se tam raduje. – No, ale, abych pravdu řekl, já si na Francouze nemohu stěžovati. Jednali s námi slušně, poctivě zaplatili; až na to, že nás hned ne-

*) Strahovskou.

pustili. To jste, ubožátka, zakusili strachu! A my úzkosti o vás!“

Hladil všem hlavy pln radosti, že je u svých. A dubinský soused také.

VI.

Jan došel ještě jiné pochvaly: od raněného cizince. Ten Severinovi pověděl, jak Jan vyběhl ven a otevřel a jak tím jemu, cizinci, zachránil život.

„Kdybych byl venku musil zůstat, nebyl bych se těm šelmám ubránil.“ Cizinec pohladil Jana i k sobě ho přivinul. Když odpoledne, zotaviv se poněkud, chystal se na cestu, vytáhl z váčku tři dukáty a dal je Severinovi, řka: „Ty schovejte Janovi. A tyto dva,“ dodal usmívaje se, „nechte si náhradou za rozbité okno a poškozené dvěře.“

Pak vyšel ven, kde čekaly selské sáně ve vsi opatřené. Rozžehnav se se všemi, usedl do nich a jel ku Praze, kamž chtěl včera na koni doraziti. Severin zvěděl, že to nějaký kurýr, jenž nese do ležení před Prahou jakési důležité zprávy. —

Dubínští odešli. Severin byl s dětmi sám. Zatím už večer nastal. Venku vál vítr a chumelilo se. U Severinů v jizbě nebylo však smutno jako včera. Oheň plápolal, až v kamnech hučelo, louč svítila u stolu, kolem něhož zasedla Severinova rodina. Otec nyní obšírně vypravoval, co se jim v Praze přihodilo, a jak odtud pospíchali, když je pustili. Pověděl, jak mu

Francouzové dobře zaplatili. Za ty peníze a za to, co mu ten kurýr dal, a „za ty mé tři zlaťáky“ vpadl Jan otcí do řeči, že si koupí zase kravičku, drůbež, obilí, dětem na oblek, a že bude, když Francouzové odtáhli, a nastane svatý pokoj, zase dobře, a bohdá že líp, že bude po nouzi.

Děti byly by dlouho do noci poslouchaly. Ale otec vyzval je, aby si šly lehnout, on sám že je také unaven. Připomenul jim také, aby se dnes ještě zvlášť pomodlili otčenáš Pánu Bohu na poděkování. —

Všichni spokojeně ulehli. Václavovi sice otec be-tlemu nepřinesl, nemohl, ale Vašíček byl rád, že má zase tatínka doma. Při tom si vzpomněl, co by bývalo, kdyby ti dva lupiči byli vrazili do stavení. Maloval si v duchu, jak by byl utekl na půdu, že by odtud byl na ně házel polena, že by jim byl dal. A v tom hrdin-ském bojování usnul. V tu chvíli už Liduška klidně spala. Usnula dřív, neboť netížil jí strach, že tatínek v chumelici, někde v zavátém lese zabloudí. —